

Statsrevisorernes Sekretariat
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Dato 23. oktober 2019
J. nr. 2018-654

Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

Telefon 41 71 27 00

Redegørelse for foranstaltninger og overvejelser i anledning af beretning nr. 21/2018 om statens forvaltning

Statsrevisorerne har oversendt ovennævnte beretning og har bedt om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til.

Regler om arbejdstid, hvileperiode og fridøgn (punkt 27-29)

Rigsrevisionen bemærker, at Banedanmark ikke har sikret, at medarbejdernes gennemsnitlige arbejdstid holdes under 48 timer og at medarbejderne har en hvileperiode på 11 timer mellem 2 vagter og ét fridøgn om ugen.

Banedanmark skal overholde arbejdstidsloven og bekendtgørelsen om hvileperioder og fridøgn. Der har derfor været gjort en ikke ubetydelig indsats for at undgå sådanne brud bl.a. via gennemgang af reglerne for ledere og medarbejdere, udarbejdelse af vejledninger og opfølgning på den faktiske tidsanvendelse.

Der er imidlertid i Banedanmark et stort pres særligt på ressourcerne indenfor sikringsområdet, som er det område, Rigsrevisionen har kigget på. Presset er ikke blevet mindre af, at færdiggørelsen af udrulningen af det nye signalsystem er blevet udskudt til 2030. Grundet de begrænsede ressourcer kan det være svært at tilrettelægge en vagtplan, der på den ene side tager højde for arbejdstidsreglerne, hvileperioder og fridøgn og samtidig sikrer, at der er et tilstrækkeligt beredskab, der kan træde til, hvis der opstår akut behov for at rette fejl, der betyder, at jernbanedriften bliver forstyrret.

Det er kun Banedanmark, der uddanner medarbejdere inden for de specifikke sikringsanlæg, og det betyder, at der er en udfordring ift. at kunne rekruttere medarbejdere. Der er gjort en stor indsats for at uddanne flere ressourcer til området bl.a. ved at tilpasse uddannelsen med henblik på at reducere perioden fra ansættelse til medarbejderne kan indgå i dele af det daglige arbejde.

Desværre har Banedanmark oplevet, at der har været en afgang af medarbejdere fra området på næsten det samme omfang, som Banedanmark har kunnet rekruttere og uddanne. Afgangen af medarbejdere skyldes bl.a., at medarbejdere går på pension eller overgår til ansættelse i de firmaer, som leverer sikrings-

ydelse til Banedanmark. Sidstnævnte kan i et vist omfang fortsat hjælpe med at løse problemstillingen, når de hyres ind til at assistere i opgaveløsningen, men det løser ikke hele ressourceproblematikken, da der også eksternt er et begrænset udbud af ressourcer med de relevante kompetencer.

Banedanmark planlægger altid med et vagtberedskab, hvor medarbejdernes tid holdes indenfor reglerne. Der opstår imidlertid uforudsete situationer under vagten, som kan betyde, at det er nødvendigt, at et givent hold eller en medarbejder færdiggør fejlen, hvis det skal undgås, at togdriften må indstilles.

For di Banedanmarks interne retningslinjer har vist sig at være strammere end nødvendigt, har der været en dialog med Arbejdstilsynet om problemstillingen og fortolkningen af den gældende bekendtgørelse. I forlængelse heraf er de interne retningslinjer blevet justeret med henblik på at nedbringe antallet af brud i forhold hertil. Det er Banedanmarks forventning, at de justerede interne retningslinjer giver en bedre mulighed for at tage højde for de uforudsete situationer, og at det dermed vil give Banedanmark et bedre udgangspunkt for at kunne overholde arbejdstidsreglerne fremrettet. Kombineret med en øget indsats for at rekruttere og uddanne medarbejdere med de relevante kompetencer, er det Banedanmarks forventning, at Banedanmark fremadrettet vil se væsentligt færre brud på reglerne for arbejdstid, hviletid og fridøgn.

Boks 1 – reglerne om hvileperiode og fridøgn

Rigsrevisionen bemærker, at i alle 12 sager er der sket brud på reglerne om hvileperiode. 5 ud af 12 medarbejdere har arbejdet mere end 16 timer i træk. I et enkelt tilfælde arbejdede en medarbejder 24 timer i træk. Derudover har 4 ud af 6 medarbejdere ikke haft et fuldt fridøgn mellem vagter. F. eks. har 2 medarbejdere arbejdet 19 dage i træk uden fridøgn. Rigsrevisionen har siden 2014 årligt udtalt kritik af Banedanmarks manglende overholdelse af bekendtgørelsen om hvileperiode og fridøgn.

Banedanmark har bl.a. i lyset af den løbende kritik fra Rigsrevisionen siden 2014 iværksat en række tiltag for at understøtte overholdelse af hviletidsbestemmelserne:

- Banedanmark har gennemført workshops om arbejdstidsregler og hviletidsbestemmelser, med særligt fokus på de observationer, som er kommet frem i forbindelse med de løbende revisioner. Dette planlægges suppleret med et obligatorisk kursus, som alle ledere, som har medarbejdere omfattet af disse regler, skal deltage i. Formålet er at skabe fokus om gældende regler og der igennem overholdelse af disse.
- Der er udviklet og idriftsat et nyt it-ledergodkendelsessystem, som i langt større grad end tidligere understøtter ledernes egenkontrol, når

de foretager ledergodkendelse af den enkelte medarbejders tidsregistreringer.

- Der er afholdt møde med Arbejdstilsynet, som er resulteret i, at Banedanmark har kunnet ændre i tolkningen af hviletidsbestemmelserne, som vurderes at give øget fleksibilitet. De nye tolkninger blev udsendt til efterfølgelse i april/maj måned 2019.
- Der er afholdt læringsmøder med alle ledere i Sikring, som har haft besøg af Rigsrevisionen. Ved overskridelse af evt. hviletidsbestemmelser, undervises i de konkrete regler.
- Der er udarbejdet flere vejledninger til planlægning, tidsregistrering og godkendelse af tidsregistrering, som opdateres og præciseres i forhold til dels det nye ledelsesgodkendelsessystem og løbende erfaringsopsamling.

Disse tiltag skal på sigt bidrage til, at fremtidige overtrædelser minimeres væsentligt, herunder, at der ikke opstår 24 timers sammenhængende arbejde. I det konkrete tilfælde havde en medarbejder haft 7,4 timers tjeneste efterfulgt af 16,6 timers rådighedsvagt, hvor det ene tilkald afløste det andet (7 tilkald i alt).

Boks 2 – arbejdstidslovens 48-timers regel

Rigsrevisionen bemærker, at for 8 ud af 12 medarbejdere, var der brud på 48-timers reglen, idet de i gennemsnit havde en ugentlig arbejdstid på over 48 timer over en periode på 4 måneder. Rigsrevisionen har siden 2015 årligt udtalt kritik af Banedanmarks manglende overholdelse af arbejdstidsloven.

Banedanmark skal overholde arbejdstidsloven også på dette punkt. Udfordringerne med at den gennemsnitlige ugentlig arbejdstid over en periode på 4 måneder overstiger 48 timer opstår særligt i de tilfælde, hvor en medarbejder på rådighedsvagt bliver tilkaldt i et sådant omfang, at arbejdstiden overstiger det tilladte. Da forholdet skyldes mangel på ressourcer til at løse opgaverne, har Banedanmark søgt at løse udfordringen gennem rekruttering og uddannelse af flere ressourcer, samt ved at have stort fokus på den løbende planlægning af og opfølgning på den realiserede arbejdstid. På trods af en større indsats, er det dog indtil videre ikke lykkedes at løse udfordringen, bl.a. fordi området har været præget af en afgang, som er tæt på at svare til den rekruttering, der er foretaget, hvorfor Banedanmark fortsat arbejder med problemstillingen.

It-sikkerhed hos Transport-, Bygnings- og Boligministeriet (punkt 46)

Rigsrevisionen bemærker, at Banedanmark har en række svagheder i it-sikkerheden grundet manglende kontrol og logning af udvidede administratørrettigheder.

Banedanmark har flere gange rettet henvendelse til Rigsrevisionen for at få oplyst, hvad et acceptabelt niveau for antallet af administratorer i en organisation som Banedanmark er. Rigsrevisionen har ikke villet tage stilling til dette, senest på et møde d. 14. januar 2019.

Banedanmark har to It-afdelinger, der hver varetager forskellige roller. Banedanmark har ligeledes døgnbemanding i begge afdelinger. Banedanmark har i perioden med kontrollerne fra Rigsrevisionen været igennem en større transformation af hele den administrative It-afdeling. Derfor har der i perioden været behov for et større antal administratorer. Transformationen er gennemført, og antallet af administratorer er nedbragt. Der er desuden indført PAM (Privilegeret Access Management) på en række it-infrastrukturkomponenter, som har reduceret antallet af administratorer yderligere.

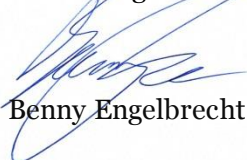
Der gennemføres POC (Proof of concept) på SIEM (Security information and event management) i 2019 med henblik på en skærpet overvågning af logfiler fra AD (Microsoft brugerstyring), netværkskomponenter mm.

I OT bliver der gennemført POC på NAC/IDS (Network access Control/ Intrusion Detection System). På Carsten Niebuhrs gade, er der allerede indført NAC/IDS. I løbet af 2020 vil der blive indført NAC/IDS på alle administrative pc'ere/systemer.

Banedanmark oplyser, at Banedanmark ikke er enig i, at der har været en forhøjet risiko for, at hackere har kunnet overtage eller udnytte kritiske systemer eller data. F.eks. har administratorer ikke adgang til kritiske it-netværksinfrastrukturkomponenter.

En kopi af mit brev er sendt til rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Benny Engelbrecht